

۱ اعتبار یک جشنواره به چیست؟ به قدمت آن؟ به هنرمندان بزرگی که در آن شرکت کرده‌اند؟ به هنرمندانی که در آن شرکت می‌کنند؟ به شور و حالی است که در روزهای جشنواره به‌پاست؟ به علت همراه و درگیر شدن همه آن است یا خاص بودن آن از دیگر اتفاقات؟ به مدیران عرصه فرهنگ است که دبیری و مدیریت جشنواره را برعهده دارند؟ به کیفیت برنامه‌ریزی هنری به‌کار رفته در جشنواره است؟ به بودجه به‌کار گرفته‌شده در جشنواره مربوط است؟ به میزان علاقه‌مندی مشارکت برای حضور و داوطلبی در جشنواره مربوط است؟ به کیفیت اجرای برنامه‌های جشنواره است؟ به سطح بی‌زیسی و درآمدزاییی جشنواره برای برگزارکنندگان و آنهایی که در حاشیه آن فعالند، مربوط می‌شود؟ یا به مجموعه‌ای از دلایل ناگفته که همه‌ساله در زمان جشنواره موسیقی فجر پیش‌روی ما گشوده می‌شود؟

۲ امروز جمعه ۲۴ بهمن ساعت سیزده نخستین روز جشنواره موسیقی فجر است و در جدول زمانبندی موسیقی فجر که آغاز بلیت‌فروشی آن از دوم بهمن ماه شروع شده است تنها بلیت بخش پاپ بود که به سرعت فروش رفت و سایر بخش‌های جشنواره همچنان از فروش خوبی برخوردار نیستند.

به‌طور مثال ارکستر سمفونی عراق که پنجشنبه ۳۰ بهمن در تالار وحدت در بخش بین‌الملل جشنواره روی سن خواهد رفت تنها چهار بلیت آن به فروش رفته و بعد است که سالن تا روز آخر نیز پر شود. این در حالی است که پارسال با مدیریتی حساب‌شده و دقیق بخش بین‌الملل همانند بخش پاپ از روزهای نخستین بلیت‌فروشی، بلیت‌شان نایاب شده بود و البته اتفاقات بزرگی را با هنرمندان نامی برای علاقه‌مندان موسیقی رقم زد.

اتفاقاتی که شاید با این مدیریت نامعلوم و مبهم بخش بین‌الملل این دوره جشنواره فجر تا سال‌های سال دیگر شاهد آن نباشیم و باید منتظر بمانیم تا مگر دوباره فردی همانند رامین صدیقی به دبیری بخش بین‌الملل جشنواره موسیقی فجر بیاید تا با سلیقه خوب موسیقایی‌اش و ارتباط گسترده بین‌المللی و اعتباری که دارد چند گروه و هنرمند درجه یک جهانی را به این مسئول بیاورد، آن هم با مبالغی ناچیز.

هرچند که قدر دانسته نشود و با او رفتاری شود که او هم با این همه خدمت شایسته تقدیر بی‌سر و صدا بگذارد برود.

۳ کنداکتور یک جشنواره از چه زمانی چیده می‌شود؟ یک سال قبل یا یک ماه قبل؟ آیا داشتن جدول برنامه‌ریزی یک‌ساله چیزی خارج از عرف یک جشنواره‌ای است که می‌خواهد سی سال قدمت خود را به رخ بکشد؟ یا از آنجایی که به گفته ناصرالدین شاه باید همه چیزمان به هم بیاید این اتفاق مهم در سکوت و بی‌خبری برگزار شود چراکه تا ماه قبل از جشنواره کنداکتور آن چیده نشده که بشود درباره آن سروصدا و تبلیغات راه انداخت؟

گفت و گو با خواننده گروه چارتار درباره حضور در جشنواره فجر و دو اجرا در گروه موسیقی‌های پاپ در بخش جنبی

ترجمه فارسی موسیقی الکترونیک هستیم

لیلا موسی‌زاده گروه چارتار دو سالی است که در سپهر موسیقی مردم‌پسند یا جوان‌پسند کشورمان ظهور کرده است؛ گروهی که با تلفیق موسیقی الکترونیک با آواز ایرانی و برداشتی آزاد از آواز ایرانی ترکیبی منحصربه‌فرد به‌وجود آورده که به گفته کارشناسان، موسیقی غربی را تاکنون از آنها شنیده‌ایم. در این گروه چهار نفره، موسیقی الکترونیک و تنظیم الکترونیکی همه چیز را تحت تاثیر قرار داده است، یعنی اگر برداشت آنها از آواز ایرانی را از موسیقی‌شان جدا کنیم شاید انقدر عجیب نباشد و حتی آن را در زمره آوازهای خارج از موسیقی ردیف دستگاهی و با ارفاق حتی ساده شده نظام موسیقی دستگاهی با گرایش پاپ بدانیم اما هنگامی که موسیقی سوار بر آواز اجرایی می‌شود ماحصل حتی اگر پاپ باشد باز هم رنگ و بویی خاص دارد که نه می‌توان آن را گونه‌ای از موسیقی ایرانی دانست، نه خارج از آن اما هرچه هست از آن دست موسیقی‌ای است که تاکنون نداشت‌هایم و نشنیده‌ایم.

گروه چارتار متشکل از آرش فتحي

آهنگساز، احسان حائری ترانه‌سرا، آیین احمدی‌فر تنظیم‌کننده و آرمان گرشاسبی خواننده، در سال ۱۳۹۰ تشکیل شده است و با گذشت دو سال به آوازهای رسیده که امسال شاهد کنسرت‌های متعدد آنها بوده‌ایم و دو سری کنسرت‌های برج میلاد آنها یکی در سالن

همایش‌ها و دیگری در فضای باز برج میلاد همگی فروش بالایی داشتند؛ آن هم برای گروهی که دو سال از تاسیس آن نمی‌گذرد اما با موسیقی‌ای که جوانان جویای آنند همراه است و به خوبی از عهده جذب آنان برآمده است.

در نخستین شب جشنواره فجر نیز این گروه دو سانس اجرای پشت سر هم داشت. از این رو پنجشنبه گذشته، پیش از کنسرت‌های اولین روز جشنواره سراغ آرمان گرشاسبی خواننده این گروه رفتیم و با او گپی کوتاه زدیم. او را حین چک صدا در سالن کنسرت در کیش یافتیم. متعجب می‌شوم که در کیش چه می‌کند و کپ ما این‌گونه آغاز می‌شود:

مگر فرداشب در برج میلاد تهران کنسرت‌ندارید؟
چرا کنسرت داریم.

فکر نمی‌کردم اینقدر برنامه کنسرت‌هایتان فشرده باشد.

چیزی حدود یک ماه است که تور کنسرت داریم و در هفت، هشت شهرستان اجرا داشته‌ایم. در این جشنواره نمی‌خواستیم حضور داشته باشیم اما باید بروسیم. در برنامه‌های ما حضور در جشنواره نبود و این اتفاق خیلی ناگهانی افتاد. در واقع پیش بینی جشنواره را نکرده بودیم.

مگر از قبل شما را دعوت نکرده بودند؟
چرا اما ما برنامه‌های شهرستان‌ها و تهران را چیده بودیم به غیر از جشنواره. با توجه به اینکه ۲۲ و ۲۳ بهمن در کیش هستیم اصلا تصورش را نمی‌کردیم که ۲۴ بهمن‌ماه اجرا داشته باشیم و به ستاد جشنواره هم گفتیم نمی‌توانیم بیاییم، چون در کیش هستیم ولی اصرار کردند و قبول کردیم، اما به سختی دیگر، چون حتی برای بازگشت از کیش در روز ۲۴ بهمن‌ماه بلیت برگشت هواپیما نداشتیم و به سختی گیر آوردیم.

اجباری قبول کردید یا خودتان تصمیم گرفتید در جشنواره حاضر شوید؟
نه، خودمان تصمیم گرفتیم.

از اینکه در فهرست پاپ جشنواره قرار گرفته‌اید راضی هستید؟
خیر.

حداقل می‌توانستید بخواهید که در گروه و دسته‌ای شما را قرار دهند که موسیقی‌تلفیقی در آن جایی داشته باشد، نه پاپ.

بله، موسیقی گروه ما در بخش رقابتی نیست و در بخش جانبی جشنواره اجرا می‌شود.

چرا نمی‌خواهید در بخش رقابتی قرار گیرید؟ یا بخشی برای رقابت گروه‌هایی

چون چارتار ایجاد کنند؟

به علت اینکه با چه کسی رقابت کنیم؟ ما رقیبی نداریم.

با گروه‌هایی در ژانر تلفیقی.

موسیقی تلفیقی برای خودش جشنواره جداگانه دارد و هفته موسیقی تلفیقی را در دی‌ماه داریم. امسال هم برگزار شد. موسیقی ما تلفیقی نیست، ما ترجمه موسیقی الکترونیک هستیم؛ ترجمه فارسی موسیقی الکترونیک.ترجمانی ایرانی از موسیقی الکترونیک.

گروهی که به کیفیت اجرای خود اطمینان دارد بهتر نیست در بخش رقابتی حضور پیدا کند؟

بخش رقابتی جشنواره خیلی سطح پایین‌تر از بخش جنبی آن است. آخر شما وقتی به کنداکتور برنامه‌ها نگاه کنید متوجه می‌شوید در بخش رقابتی چه کسانی هستند و در بخش جانبی چه کسانی.

امسال در بخش رقابتی اغلب گروه‌های کر و موسیقی کلاسیک رقابت دارند.

ژانر اینها ربطی به موسیقی ما ندارد.

گروه‌های تلفیقی هیچ‌گاه نخواستند در رقابت حضور داشته باشند بنابراین تاکنون برای آنها ترتیبی اتخاذ نشده است.

آنهایی که اتاق فکر جشنواره را ترتیب داده‌اند باید این‌موارد را بدانند که نمی‌دانند. مثلا در جشن موسیقی ما رقابت در بخش‌های مختلف را ترتیب دادند. رقابت آلبوم‌ها را در بخش موسیقی سنتی – پاپ و تلفیقی قرار داده بودند؛ یعنی آنها کارشان را بلد هستند و موسیقی تلفیقی را یک ژانر می‌دانند. هرچند ما تلفیقی نیستیم و عوام ما را تلفیقی می‌نامند.

شما سبک کاری گروه‌تان را چه می‌نامید.
ما نگاه‌های مختلفی داریم. ما هم الکترونیک هستیم، هم موسیقی سنتی، هم پاپ و هم آلت‌رناتیو. تلفیقی اصلا معنای متفاوتی دارد اما ما تلفیقی نیستیم.

فکر می‌کنید با این همه مشغله و گرفتاری و استرس و اینکه امشب هم کنسرت در کیش دارید، آیا فردا می‌توانید اجرای خوبی داشته باشید؟

نمی‌دانم، به عنوان خواننده تاکنون چنین تجربه‌ای نداشتیم که صبح از شهری خسته برسم و شب آماده شوم و کنسرت بدهم. مسلما شاید آن کیفیت لازم را نداشته باشد شاید هم بتوانیم اجرای خوبی داشته باشیم. اما می‌توانست خیلی بهتر از این باشد تا اینکه ما ده صبح از کیش به تهران برگردیم و شب قبل هم درست نخوابیده باشیم و باز هم کنسرت بدهیم.

شما را چه زمانی به جشنواره دعوت کردند؟ شش ماه قبل؟

عکس‌ها: علی چاشنی، گیلر آرمان کرشاسبی، خواننده کاروه چارتار

بین الملل جشنواره نشدید؟
انور ابراهیم آمد؟

بله
در جشنواره اجرا کرد؟

بله، حتی چند سال قبل‌تر از آن اشتفان میکوس حضور پیدا کرد و امسال نیز دو گروه با کیفیت در بخش بین الملل داریم. اما بی‌سر و صدا برنامه‌ها را گذاشته‌اند. نمی‌دانم اما مثل این است که پاپ‌ترین خواننده مثلا کریس دی برگ را بیاورید و بگویید خیلی بزرگ است.

کریس دی برگ برای ما ایرانی‌ها بزرگ است و گرنه در سطح جهانی شهرت چندانی ندارد.

اما به نظر من موسیقی‌ای که به جشنواره می‌آید باید پیشرو باشد و به آدم چیزی اضافه کند و تنها بزرگی یک هنرمند کافی نیست یعنی مهم نیست یک هنرمند هر چقدر بزرگ و شناخته شده به ایران بیاید چراکه اینکه موسیقی‌ای پیشروی داشته باشد مهم است.

برگردیم به بحث حضور در جشنواره که اغلب گروه‌ها و شرکت‌کنندگان نگاهی طفیلی و از سر منت به این جشنواره دارند. برای مثال پارسال در مصاحبه‌های ویژه نامه جشنواره فجر بسیاری از خوانندگان پاپ اعلام کردند ما طرفداران خود را داریم و بوفن یـا بوفن‌مان در جشنواره مهم نیست...

این حرف‌ها را همه زده‌اند. آخر این حرف‌ها چه دردی از ما دوا می‌کند؟ یا چه فایده‌ای دارد؟ هم ما می‌دانیم، هم شما می‌دانید و هم مسئولان می‌دانند. بخشی از واقعیت را که خیلی پررنگ‌تر است اغلب همه می‌بینند و گفتن ندارد. الان جشنواره‌ای برگزار شده و باید اجرا کنیم. اینکه از سر منت بگویم ما مخاطب خود را داریم پس باید پرسید چرا می‌روید در جشنواره اجرا می‌کنید؟ جشنواره چه ویژگی‌ای برایتان دارد؟ این سوال‌ها مهم است و جواب‌ها هم مشخص است. شما هم اینها را می‌دانید و می‌دانید پاسخ من چیست. من هم به همین دلیل طفره می‌روم برای شنیدن آنچه شما مشتاق شنیدنش هستید. آخر از این حرف‌ها چه درمی‌آید؟

حداقل این است که گروه چارتار سعی می‌کند در جشنواره دیگر حضوری خسته نداشته باشد یا اگر حضور دارد بی‌انگیزه و از سر تکلیف نباشد و با انرژی روی سن برود و دست‌اندر کاران نیز به مخاطبان احترام بیشتری بگذارند. این‌گونه نباشد که چارتار موظف شود با سنگینی حاصل از اجراهای شهرستان‌ها بلافاصله در جشنواره هم حضور پیدا کند.

مردم برای جشنواره بلیت خریدند.

و مطمئنم که خیلی از آنها کاری به جشنواره نداشتند و به خاطر چارتار بلیت خریدند.د و مطمئنم گروه ما ذره‌ای کم نمی‌گذارد. ما از جانمان مایه می‌گذاریم تا آنها کم و کسری در سالن حس نکنند.

تعمیم داشتید که در جشنواره موسیقی فجر شرکت کنید و در آینده پیش‌روی خود آن را می‌دید؟ اصلا دوست داشتید در جشنواره شرکت کنید؟

[می‌خندد] بهتر است صحبت نکنیم.

مساله همین است. گروهی مثل چارتار که بلیت‌هایش در کنسرت‌های خارج از جشنواره خوب می‌فروشند، چرا باید در جشنواره شرکت کند آن هم وقتی نه رقابتی هست و نه گروه چارتار فرصت خالی برای کنسرت دارد؟ و در بین گرفتاری و جابه‌جایی‌های کنسرت‌ها در شهرستان‌ها آیا فکر می‌کنید گروه چارتار برنامه‌باکفیتی اجرا می‌کند؟

یک بده بستان است. پارسال که هنوز آلبوم اول ما بیرون نیامده بود و معروف نشده بودیم، در افتتاحیه جشنواره فیلم موسیقی اجرا کردیم و این کار خیلی به معرفی گروه ما کمک کرد. حالا گروه چارتار که مخاطب دارد و مردم دوستش دارند این بار از جشنواره حمایت می‌کند.

سی‌امین سال این جشنواره است. آیا کیفیت آن راضی‌کننده است و اعتباری درخور دارد؟

نه، به نظرم جشنواره موسیقی به جای اینکه هر سال چند گروه از ارمنستان و پاکستان بیاورد اگر روی صحنه از چند گروه جوان و شناخته شده حمایت کند بهتر است.

مگر پارسال شما به تماشای برنامه‌های بخش بین‌الملل جشنواره نرفتید؟
نه، اصلا نمی‌دانم و تا به حال مخاطب جشنواره نبودم. یعنی متوجه حضور انور ابراهم در بخش

پاپ در حاشیه جشنواره کچدار و مریز موسیقی

#

قدمت ۳۰ ساله جشنواره‌ای که دولتی است و هر سال با مشکلات بودجه‌ای دست و پنجه نرم می‌کند بخشی از ضعف‌هایی است که آن را در نظرها کم اعتبار می‌کند اما پرکردن بخشی از هزینه‌ها توسط موسیقی پاپ در بخش جنبی راهکار و سیاستی است که در چند ساله گذشته مدیران برگزاروی جشنواره انتخاب برای درآمدزایی صنعت وامانده جشنواره‌داری کرده‌اند. خوانندگان بخش پاپ اغلب آگاهی دقیقی نسبت به وضعیت و علت حضور خود ندارند و حتی از سابقه جشنواره نیز بی‌خبرند اما همچنان در آن شرکت می‌کنند تا شاید مباداهای بسیاری که به راحتی به ذهن متبادر می‌شود جامه عمل نپوشد. اینچنین می‌توان به این شکل نابسامان پاپ را در حاشیه داشت و جشنواره را کچدار و مریز پیش برد.

کپ و گفت

گپی کوتاه با اکبر محمدی از اعضای هیات انتخاب بخش استعدادهای درخشان جشنواره موسیقی فجر

جوان ولی حرفه‌ای

فرهنگستان | در چهارمین سال پیاپی حضور نخبگان جوان در جشنواره موسیقی فجر، امسال شاهد ۱۲۴جـرای متنوع در بخش استعدادهای درخشان هستیم که اغلب این برنامه‌دو نوازی و تکنوازی جوانانی را شامل می‌شود که به خوبی به درخشیده‌اند و برای ارائه هنری درخور دارند. با اکبر محمدی که در چند سال گذشته عضو هیات انتخاب استعدادهای درخشان جشنواره فجر بوده است، گپی کوتاه در این باره زده‌ایم.

نحوه انتخاب نوازندگان بخش استعدادهای درخشان چگونه بوده است؟

کسانی که می‌خواستند در این بخش جشنواره اجرا داشته باشند خود داوطلب شدند و ما در حقیقت آنها را با رابیزنی‌هایی که بین استادان داشتیم گزینش کردیم. دواقع از طریق استادان خودشان در محیط آموزشی و شناختی که از این داوطلبان در محیط آموزشی آنها و استادان به وجود آمده بود، آنها را انتخاب کردیم و این ۲۴ گروه را جدا کردیم و حتی می‌توانستیم تا ۱۰ گروه توانا و درخشان دیگر را انتخاب کنیم. اما زمان‌بندی و تعداد روزهای جشنواره بیشتر از این به ما امکان نمی‌داد که گروه‌های بیشتری را برای حضور انتخاب کنیم. اگر جدول زمان‌بندی جشنواره را نگاه کنید می‌بینید به‌طور متوسط در هر روز سه اجرای مختلف را رقم زده‌ایم که به هر طریقی که حساب کنید برنامه‌ها زیاد است.

گفتید از استادان و نوازندگان گروه‌ها پرسیده‌اید و سپس آنها را گزینش کرده‌اید. درنتیجه کمتر پیش می‌آید استادی شاگرد خود را تایید کنند.

نه. ما در انتهای ارزیابی و محاسبات و انتخاب‌مان از استادان آنها پرس و جو کردیم و مشاوره گرفتیم. به‌طورمثال از استادی چهار هنرجو داشتیم که همه در یک سطح بودند که در این مواقع از استاد مربوطه می‌پرسیدیم که در اکثر مواقع به انتخاب خودمان متنج می‌شبد، یعنی همان کسی را که هیات انتخاب در نظر داشت استاد مربوطه نیز تایید می‌کرد.

انتخاب چگونه بود؟ آیا اجراهایشان شنیده شده یا اثر ضبط شده ارائه داده‌اند؟

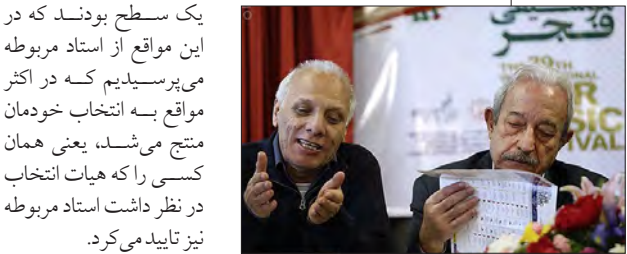
در حضور ما اجرا داشتند که نوازندگی و قطعات‌شان را بررسی کردیم.

مثلا ویولنیست‌ها چه قطعاتی را باید می‌نواختند؟
درحقیقت از آنجایی که ما مسیر استعدادهای درخشان را پیش بردیم آنها را مجبور نکردیم قطعه خاصی را بنوازند بلکه هر کسی هر چه برای ارائه داشت اجرا کرد و نمی‌توانستیم آنها را مکلف کنیم چیزی بنوازند. بسته به استعداد و توانایی آنها و همچنین سبک و دوره‌های مختلفی از موسیقی که ارائه می‌کردند ارزیابی شدند. هر کدام بسته به سلیقه؛ یکی از براس می‌نواخت، دیگری از هیلدن، باخ، یا بتهون و... از آنجایی که سطح نوازندگی آنها نشان می‌داد در چه درجه‌ای از مهارت هستند می‌توانستیم بگویم که حالا بخشی از سونات فلان براس را اجرا کنند یا بخشی دیگر از قطعه دیگری را. همه آنها توانا بودند و به خوبی از عهده آن برآمدند. پس از آن در فرم دوره‌های مختلف این امکان را داشتیم که از آنها بخواهیم رپرتوار اجرایی را بدهند که برای اجرا در جشنواره چه خواهند کرد. که این بخش کار تا رسیدن به رپرتوار اجرایی هر یک از نوازندگان بسیار زمانبر بود اما کارها سرزدستی انجام نشد و به کسی هم پاسخی باعجله و سریع ندادیم. بلکه همه را آرام آرام شنیدیم و از آنها خواستیم قطعاتی را هم آماده کنند تا واقعا بتوانیم ارزیابی دقیقی داشته باشیم و اجراهای خوبی را در رپرتوار بگنجانیم. حالا بماند که اجرای زنده و اجرا روی سن چقدر از کیفیت کارهای آنها بکاهد یا بالا ببرد و در اجرای نوازندگان جوان استعدادهای درخشان تاثیر بگذارد.

داوری و داوران چطور بودند؟
ما با همه اعضای گروه که بهتر است به آنها بگویم مشورت‌دهندگان فنی در کنار هر شورایی به انتخاب رسیدیم. اعضای شورا استادانی مشهورند که بیشتر دانشگاهی هستند و درجاهایی که به تردید می‌رسیدیم از آنها کمک می‌گرفتیم. حتی برای ارزیابی نوازندگان یا به هنرستان و دانشگاه می‌رفتیم و در کنار دکتر ریاحی و من نوازندگان می‌نواختند تا با دقت به جمع‌بندی خوبی برسیم. بچه‌ها کارشان را خوب بلدند و خیلی زحمت کشیده‌اند و کارشان را با علاقه انجام می‌دهند.

چرا این بخش را رقابتی نکردید؟
خوشحالم که این اتفاق نیفتاده چراکه اگر این‌گونه می‌شد خیلی انتخاب سخت‌تر می‌شد.

چرا؟
گزینش کردن در بین اینها خیلی سخت است مگر اینکه چارچوب بگذاریم و بگویم همه از سه دوره باروک، رمانتیک و کلاسیک بنوازند تا بشود ارزیابی برای شرایط یکسانی کرد. اما چون ما بخش استعدادهای درخشان را در حد کنسرت آزاد در نظر گرفتیم که آنها به‌عنوان نوازنده حرفه‌ای برای مردم موسیقی دلخواه خود را اجرا کنند، بنابراین در این روش رقابتی نمی‌تواند باشد. هر چند اگر به‌گونه‌ای دیگر ارزیابی کنیم می‌توانیم این بخش را نیز رقابتی کنیم که باید به دبیر جشنواره پیشنهاد بدهیم. هرچند ما تصمیم داریم که به‌گونه‌ای دیگر با این نوازندگان رفتار کنیم چون جزء استعدادهای درخشان هستند و باید طوری برخورد شود که به این عزیزان و زحمات‌شان ارج و الوایی گذاشته شود.

“

همه را آرام آرام شنیدیم و از آنها خواستیم قطعاتی را هم آماده کنند تا واقعا بتوانیم ارزیابی دقیقی داشته باشیم و اجراهای خوبی را بکاهد یا بالا ببرد و در اجرای نوازندگان استعدادهای درخشان تاثیر بگذارد

”